Asia: E 47/2021

Maa- ja metsätalousvaliokunnan kuulemistilaisuus 29.4.2021 klo 9:40-10:40

Kuulemisessa käydyn keskustelun yhteydessä Luonnonvarakeskukselta pyydettiin lisäselvityksiä liittyen turvepeltoihin.

1. Kysyttiin, voiko turvepellon päästöarvioihin luottaa, kun epävarmuudet ovat niin suuret. Painotettiin myös Varsinais-Suomen merkitystä ruoantuotannolle ja sitä, että on vaarallista tehdä toimenpiteitä asiassa, joka on vielä epävarma.

Tutkimusprofessori Kristiina Regina, jonka erikoisalaa maatalousmaiden päästöt ovat, kommentoi kysymystä seuraavasti:

”Päästöjen absoluuttista tasoa ei pystytä varmasti sanomaan, mutta ilmastopolitiikassa ratkaisee se, millainen muutos kokonaispäästöissä tapahtuu ajassa. Aikasarjassa ratkaisee esim. se, mikä osuus on monivuotisessa tuotannossa, mikä on melko varmaa tietoa. Jos monivuotisen viljelyn osuus nousee, siitä voidaan raportoida päästövähennys. Siksi on tärkeää vähentää yksivuotisten kasvien viljelyä turvepelloilla, vaikkei vähennyksen kokoa varmasti osata sanoa. Epävarmuus tulee säilymään, ja on liian hidas tie odotella täysin varmaa tutkimustietoa, koska sellaista ei ole näköpiirissä. Toimia kannattaa tehdä vaikkei niiden tehosta saataisi tarkkaa tietoa. Tietoa voi tarkentaa myöhemmin, nyt on tärkeintä saada tehokkaat toimet käyttöön. Se tiedetään, että turvepeltojen hiilivarasto (150-200 Mt) menetetään, jos niiden ojitettua käyttöä jatketaan. Varsinais-Suomen turvepeltoala on 2% kokonaispeltoalasta, joten niiden merkitys tuotannolle on pieni. Turvepeltojen päästöjen lopettamisella olisi siellä todennäköisesti suurempi merkitys maatalouden imagon vahvistamisen kannalta, kun jalostajayritykset voisivat varmuudella kertoa kuluttajille, että tuote ei ole peräisin turvemaalta.”

Alla olevassa kuvassa (viite) on kerrottu turvemaapeltojen kasvihuonekaasupäästöistä ja niiden epävarmuudesta eri käyttömuodoissa.

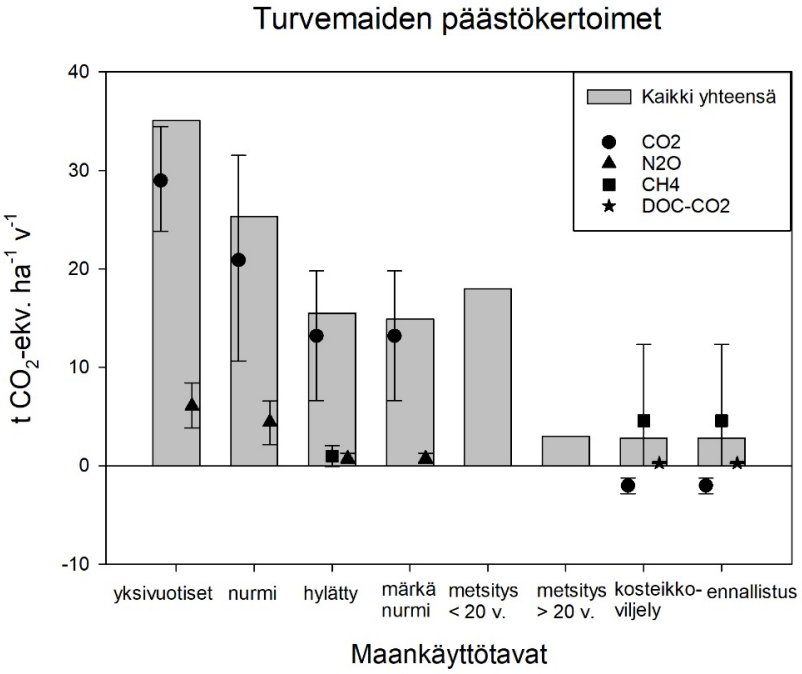

Kuva 1. Maatalouden turvemaapeltojen kasvihuonekaasupäästöt ja niiden epävarmuus turve-maapeltojen eri käyttömuodoissa. Metsitetyn turvemaapellon kasvi-huonekaasupäästöjen

epävarmuusarvio puuttuu toistaiseksi. Viitteet: IPCC 2014 sekä käytöstä pois jätettyjen peltojen osalta Maljanen ym. 2010. (viite)

2. Kysyttiin, millä aikavälillä erilaiset toimet turvepelloilla tuottavat kasvihuonekaasupäästöihin vähennyksiä eli mikä on siirtymäaika, kun turvepeltojen käyttötarkoitusta muutetaan

Intensiivinen viljely on eniten päästöjä tuottava käyttömuoto, joten päästöt vähenevät välittömästi siirryttäessä mihin tahansa muuhun käyttöön.

Turvemaiden käyttötarkoituksen muuttamisen vaikutus Suomen päästöihin riippuu siitä, missä käytössä ne ovat olleet ennen muutosta ja miten suuri osa niistä voidaan vuosittain muuttaa kuhunkin uuteen käyttötarkoitukseen (viite). Alla olevassa Taulukossa 6 (kuvakaappaus, viite) on raportoitu eri käyttötarkoitusmuutosten vaikutuksia. Nopein vaikutus päästöihin saadaan, kun suuri alue turvepeltoa jätetään vuosittain pois käytöstä. Kosteikkoviljelyn lisäämisellä ja maan vettämisellä luonnon kosteikoksi saadaan hehtaaria kohti suurimmat vaikutukset (viite). Metsityksen vaikutus päästöihin on hitaampaa, mutta lopputuloksena (yli 20 vuoden ikäinen metsitetty ala) turvepelto siirtyy alempaan päästöluokkaan (kts. Kuva 1)

Taulukko 6. Turvepeltomaan kasvihuonekaasupäästöt (Mt. CO_2-ekv. v^{-1}) eri vuosina, jos päästövähennystoimet toteutettaisiin yksi kerrallaan ja toimenpiteen laajuus olisi sama kuin MTK:n ja SLC:n ilmastotiekartan realistisemmassa kehityspolussa olettaen, että puolet uuteen toimenpiteeseen tulevasta pinta-alasta poistuu yksivuotisten ja puolet monivuotisten lajien viljelystä. Lisäksi laskelmissa on oletettu, että turvemaapeltojen kokonaispinta-ala ei muuttuisi tulevan 45 vuoden aikana. Ilmastonmuutoksen vaikutusta päästöihin ei ole otettu huomioon.

Toimenpide/Vuosi	2020	2035	2040	2050	2065
Nurmen viljely, kun vesitaso -30 cm lisääntyy 633 ha v^{-1}	8,42	8,27 (-2 %)	8,22 (-2 %)	8,13 (-4 %)	7,98 (-5 %)
Jätetään pois käytöstä 1900 ha v^{-1}	8,42	8,00 (-5 %)	7,86 (-7 %)	7,58 (-10 %)	7,16 (-15 %)
Kosteikkoviljelyä lisätään 333 ha v^{-1}	8,42	8,28 (-2 %)	8,23 (-2 %)	8,14 (-3 %)	8,00 (-5 %)
Vettäminen luonnon kosteikoksi 500 ha v^{-1}	8,42	8,21 (-2 %)	8,14 (-3 %)	8,01 (-5 %)	7,80 (-7 %)

3. Kysyttiin, mitä on saatu aikaan Luken Ruukin tutkimusasemalla turvepeltojen tutkimukseen myönnetyllä rahoituksella

Tutkimuksen yhteyshenkilö Erkki Joki-Tokola (erkki.joki-tokola@luke.fi) on esitellyt kolmivuotisen tutkimuksen ”Turvemaiden viljelyn haitallisten ympäristövaikutusten vähentäminen, Turvepäästö” alustavia tuloksia Valtionvarainvaliokunnan maatalousjaostossa 21.10.2020. Tutkimuksen tuloksia löytyy hankkeen sivuilta: https://www.proagriaoulu.fi/fi/turvemaamateriaalit/. Tutkimus päättyy 31.12.2021.

Viite: Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 7/2021, Maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteet. Arvio päästövähennysmahdollisuuksista. http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-152-3

Tiedustelut: Tutkimuspäällikkö Eeva Vainio (eeva.vainio@luke.fi)